

Koholmen

söder om Måstena
en artlistning av fågelbeståndet
under 2010

Jan Gustafsson

Omslagsfoto, törnskata.
Foto Jonny Verdin

Sammanfattning

Under år 2010 har Koholmens naturreservat söder om Måstena i Nyköpings kommun inventerats på fåglar genom artlistning. Artlistningen har utförts under besök i maj och juni, med två besök i varje månad. Inventeringen har utförts av Jan Gustafsson på uppdrag av Naturvårdsenheten på Länsstyrelsen i Södermanland.

Vid dessa besök har även för en del arter noterats var revir befunnit sig, vilka redovisas på artkartor i denna sammanställning. Registreringen av observationerna har gjorts i Artportalen Svalan under ett syfte (Koholmen, Länsstyrelsen Södermanland).

I området har det noterats 60 arter. Av dessa har bla skogsduva, göktyta, mindre hackspett och hämpling noterats med ett revir vardera. I området har också hela tre revir av törnskata registrerats, vilket får anses som en bra notering. Området har varit tämligen artrikt, vilket har sin förklaring med varierande biotoper i utkanterna av det inventerade området.

*Törnskatans område, buskar och snår.
Foto Jan Gustafsson*

Inledning

Naturreseptatet Koholmen vid Daltorpsfjärden söder om Bälinge kyrka i Nyköpings kommun har under år 2010 inventerats på fåglar med metoden artlistning. Inventeringen har utförts av Jan Gustafsson på uppdrag av Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen i Södermanland.

Besök har gjorts i området under maj och juni vid två tillfällen i vardera månad. Rapportering av observerade fåglar har gjorts i Artportalen Svalan under ett syfte (Koholmen, Länsstyrelsen Södermanland). Vid besöken har också noterats vissa arters reviområden som presenteras sist i denna sammanställning med separata artkartor.

Informationstavlan vid ingång till reservatet.

Foto Jan Gustafsson

Översiktskarta

Området som inventerats är det område som är innanför den rosa linjen.

Områdespresentation

Artlistning har utförts inom området som är betad mark. Inom området har också några partier frihuggits för bättre utveckling av lövträd och då främst ekarna. I områdets kanter finns också barrträd som gör att fågelsammansättningen tillförs av barrarterna. I centrala delarna finns ett större område med al. I västra delen så har vi vass och öppet vatten, vilket gör att vi får in en del arter som finns i dessa element.

Området betas av nötkreatur vilket är ett måste för att hålla ängarna öppna för igenväxning av sly och örter.

*Betande kor, ett måste för hålla markerna öppna.
Foto Jan Gustafsson*

Beskrivning

(texten hämtat från länsstyrelsens hemsida om Koholmen)

Huvuddelen av Koholmens naturreservat har tidigare utgjorts av fuktig ängsmark där vinterfoder tagits till djuren.

Även den idag mycket sankta marken mellan Koholmen och Lervik nyttjades vid 1900-talets början som ängsmark. Vissa delar av Koholmen har omfattade ängsmark med inslag av lövträd. Lövträden kunde ge ett tillskott till vinterfodret, detta skedde genom att de hamlades, det vill säga beskärning av träd, huvudsakligen ask och lind, för att få grenar och löv till foder. Framst är det ett antal gamla lindar som bär dessa spår idag i reservatet.

Spår av tidigt åkerbruk finns inom ett område i nordost. Av häradskartan framgår att ett relativt stort skifte i söder (norr om Svankängsstugan) odlats upp som åker kring förra sekelskiftet.

Under 1900-talet har efterhand ängsbruket upphört och markerna har till största delen nyttjats för bete. Beteståliga arter såsom gran och enbuskar har fått större utrymme att etablera sig. På grund av förändringar i markanvändningen har de skogsklädda delarna slutit sig ytterligare. Under 1960-talet utfördes även en avverkning av lövskog (främst björk och al) i den centrala fuktiga sumpskogen. Under 1980-talet utfördes en skötselåtgärd i området söder om Sundboholmsruinen varvid främst granar avverkades. De senaste 10 åren har hela området betats av nötkreatur.

De höga biologiska bevarandevärdena är knutna till ädellövskogs- och lövsumpskogsområden samt på betesmarker och strandängar. Mångformighet och samspel mellan de olika naturtyperna utgör livsmiljöer för en stor mångfald av arter ur flera olika artgrupper. De stora sammanhängande lövskogsområdena innehåller en mängd olika strukturer.

Viktiga strukturer för ovanliga arter som finns här är gamla, grova ädellövträd, gamla träd av asp och björk, trädhåligheter, död ved av olika karaktär, brynmiljöer, blommande buskarter samt artrika gräsmarker.

Flera intressanta växt- och djurarter som förekommer i naturreservatet är idag mycket sällsynta som exempelvis gul dropplav, grå skärelav, skuggorangelav, brun nållav, guldpuddrad spiklav och parknål.

Besökare i naturreservatet kan även se en stensatt grund och rester av den gamla vallgraven efter en borganläggning från medeltiden.

Borgen som hette Sundboholm utgjorde kärnan i ett stort godscomplex med samma namn och nämns i skrift första gången i början av 1300-talet. Godset omfattade Bälinge, Tystberga och delar av Lästringe socken och tillhörde den adliga ätten Grip. I början av 1500-talet delades godset upp i två delar, Nynäs och Björksund. Under andra halvan av 1900-talet och fram till idag har området tillhört Måstena.

Oxtunga.

Foto Jan Gustafsson

Vägbeskrivning

Om man utgår från Nyköping och E4an, åker mot Stockholm. Vid avfart Tystberga åker man mot Tystberga. I Tystberga åker man mot Nynäs, när man passerat Bälinge kyrka så kommer man snart nog till en avfart höger med skylt Måstena. Sväng in här och håll till höger i första möjligheten att välja väg. Efter bara knappt 100 m så tar du vägen rakt fram, som är skyltad med 30 km. Åk på denna väg ganska långt, tills det kommer en informationstavla om Koholmen. Du är nu framme. Parkeringsmöjligheter är dåliga, så leta upp någon bra plats så att du inte är i vägen för andra. Sedan kan ett besök i reservatet göras.

*En av de äldre ekarna.
Foto Jan Gustafsson*

Artredovisning

I följande text så presenteras vilka arter som noterats vid artlistningen i området under år 2010 (vissa arter presenteras på artkartor sist i denna sammanställning).

I området har under artlistningen noterats 60 arter.

Knölsvan noterad i fjärden.

Grågås noterad i fjärden.

Gräsand noterad i fjärden.

Vigg noterad i fjärden.

Knipa noterad i fjärden.

Storskrake noterad i fjärden.

Bivråk ett ex observerad i området.

Havsörn födosöker i området, flera olika fåglar.

Ormvråk ett revir.

Fiskjuse noterad över fjärden.

Tornfalk födosöker i området.

Fisktärna noterad i fjärden.

Fisktärna.

Foto Jonny Werdin

Skogsduva spelande fågel i norra delen.
Ringduva flera revir i området.
Gök en till två hanar i området.
Tornseglare flera fåglar vid gården Lervik.
Göktyta ett revir i norra delen.

*Göktyta.
Foto Jonny Werdin*

Gröngöling ett revir i området.
Spillkråka ett revir i kanten vid grusvägen.
Större hackspett ett par revir i området.
Mindre hackspett ett revir i området.
Trädpiplärka flera revir.
Ängspiplärka noterad.
Sädesärla något revir i området.
Gärdsmyg ett par revir i området.
Rödhake flera revir.
Buskskvätta ett revir i området.
Koltrast flera revir.
Taltrast flera revir.
Rödvingetrast ett revir i området.
Dubbeltrast ett revir i området.
Rörsångare flera fåglar hörs i vassen.
Härmsångare två revir i området.
Ärtsångare två revir i området.

Trädgårdssångare några revir.
Svarthätta några revir.
Grönsångare några revir.
Lövsångare flera revir.
Grå flugsnappare några revir.
Svartvit flugsnappare några revir.
Stjärtmes ett par revir.
Entita några revir.
Talltita ett revir utmed grusvägen.
Tofsmes ett revir utmed grusvägen.
Blåmes flera revir.
Talgoxe flera revir.
Nötväcka flera revir.
Törnskata tre revir i området.
Nötskrika något revir i området.
Skata revir vid gården Lervik.
Kaja noterad.
Kråka noterad.
Korp sannolikt ett revir i norra delen.
Stare flera revir, en av de vanligaste arterna.
Bofink flera revir.
Grönfink ett par revir.
Grönsiska flera revir.
Hämpling ett revir.
Gulspurv några revir.
Sävspurv flera fåglar i vassen.

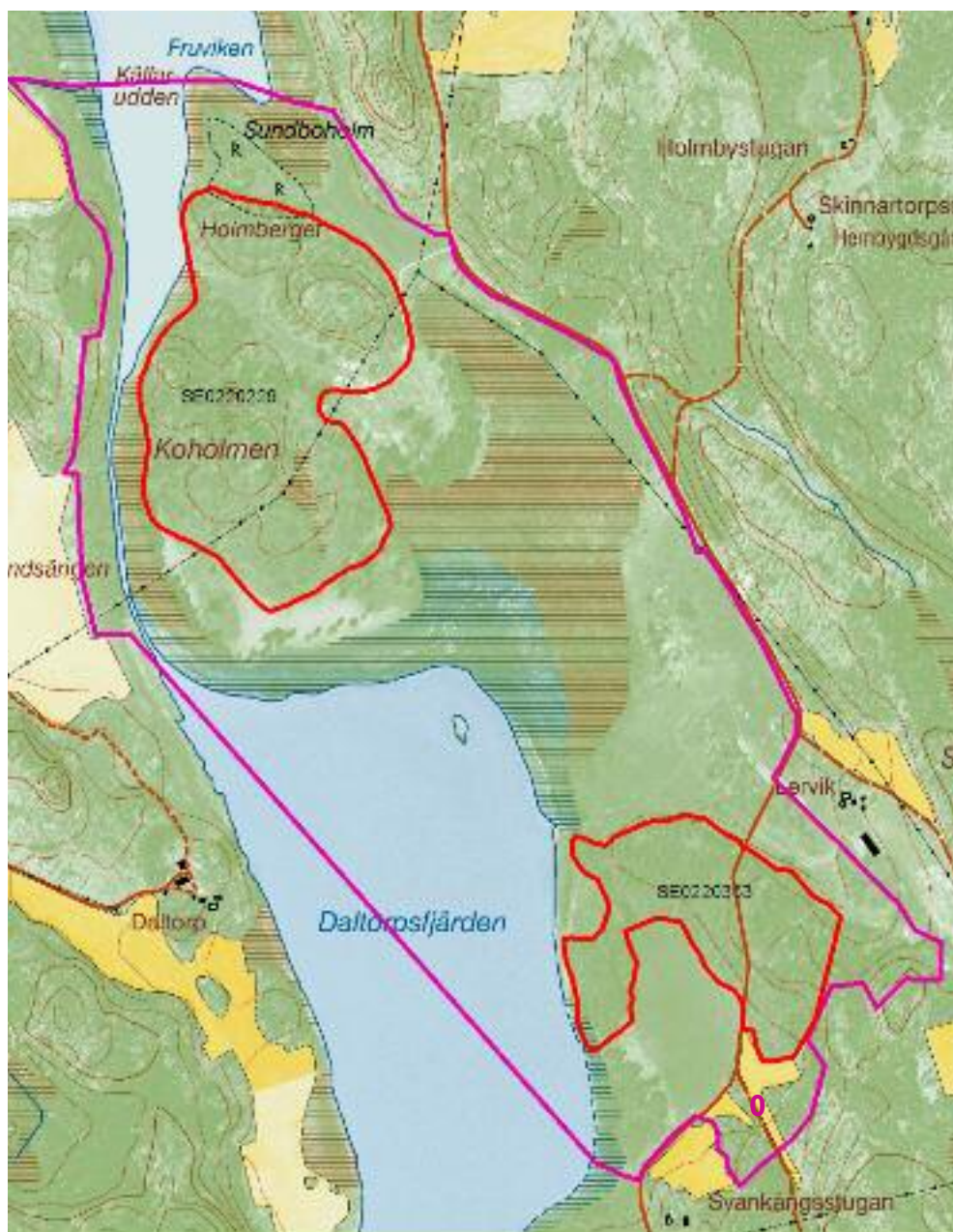

Ringduva.
Foto Jonny Werdin

Bilaga I

På följande sidor presenteras artkartor för några utvalda arter inom inventeringsområdet. Revirets placering är utmärkt med **0**.

Bivråk

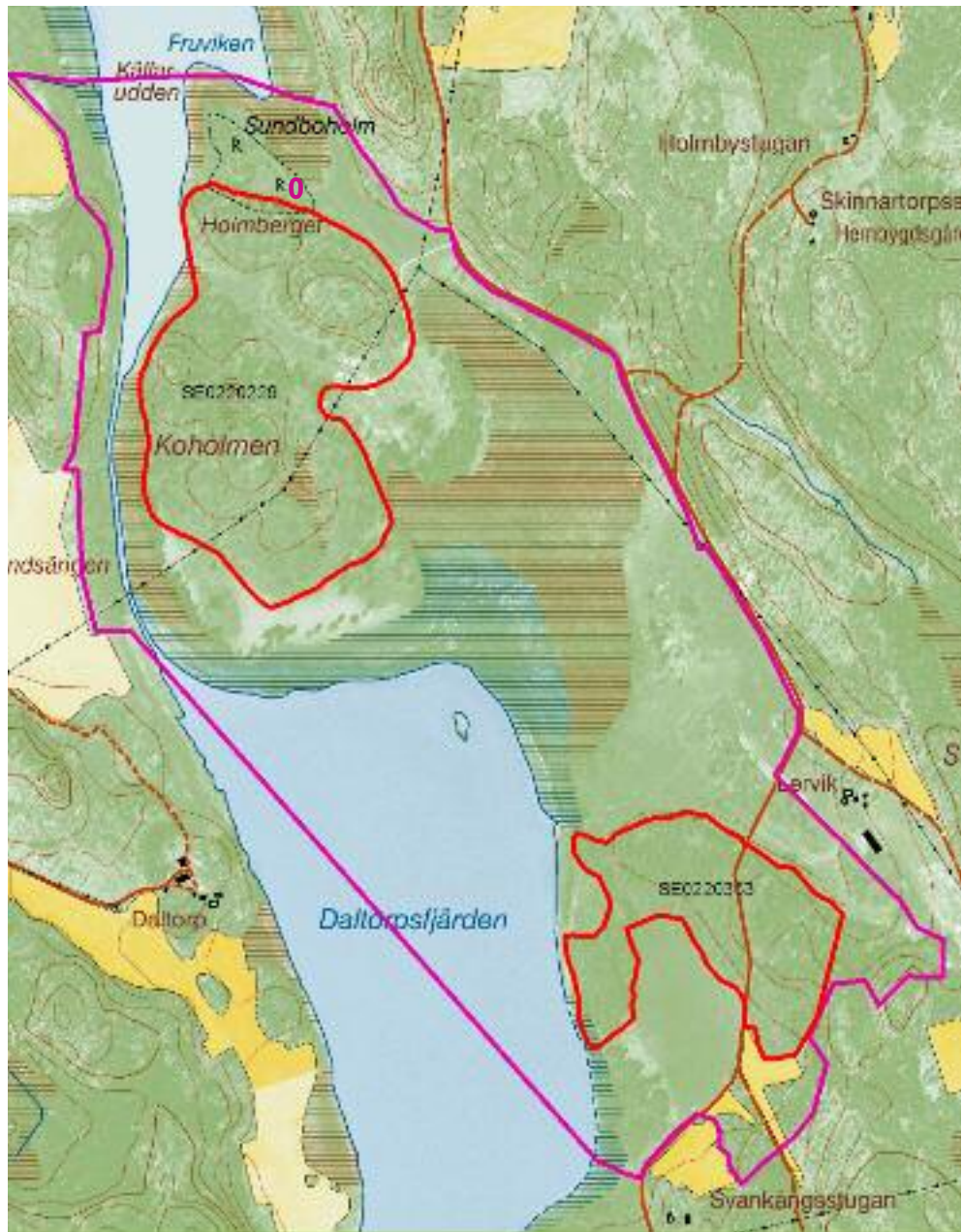
Ormvråk

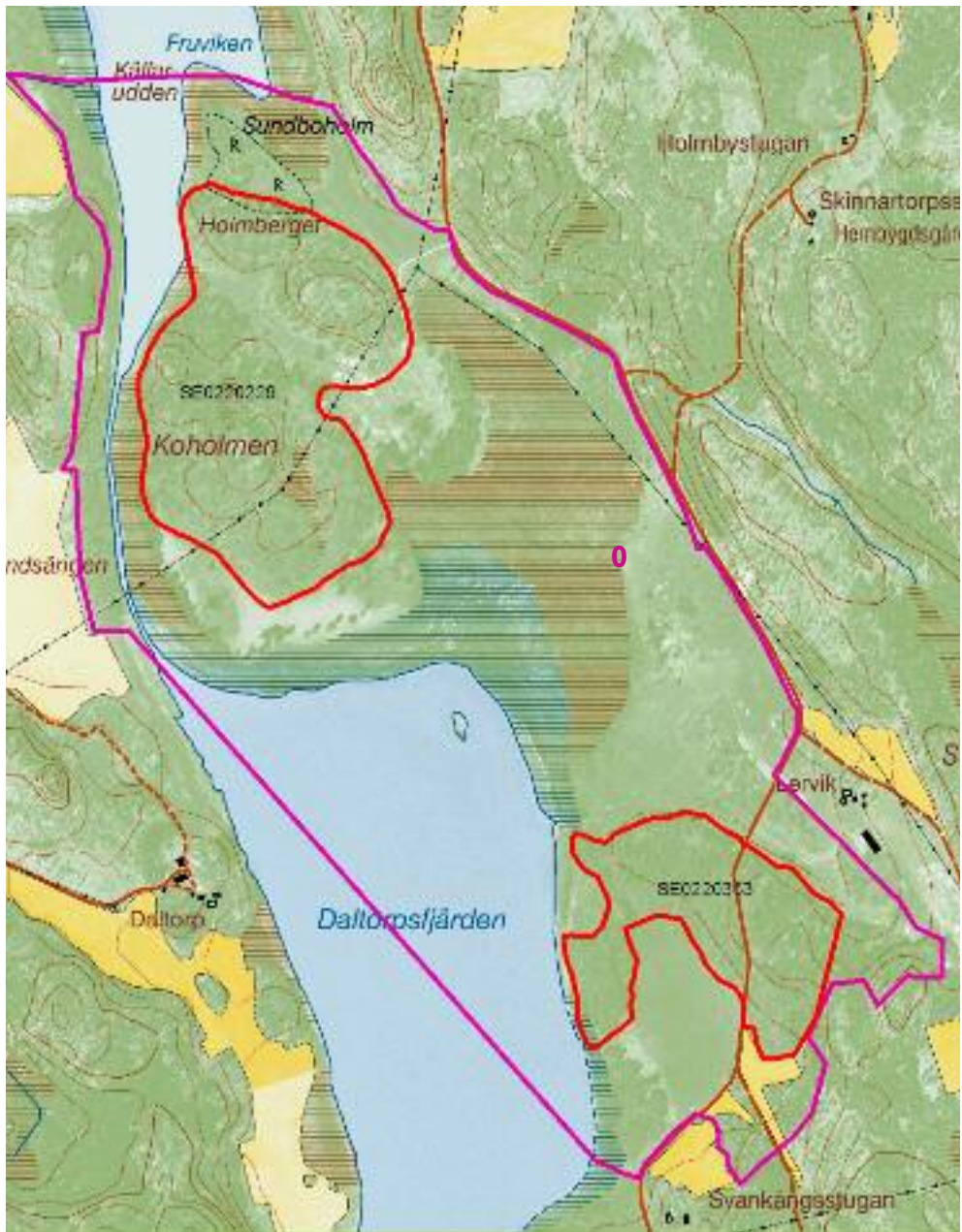
Skogsduva

Göktyta

Gröngöling

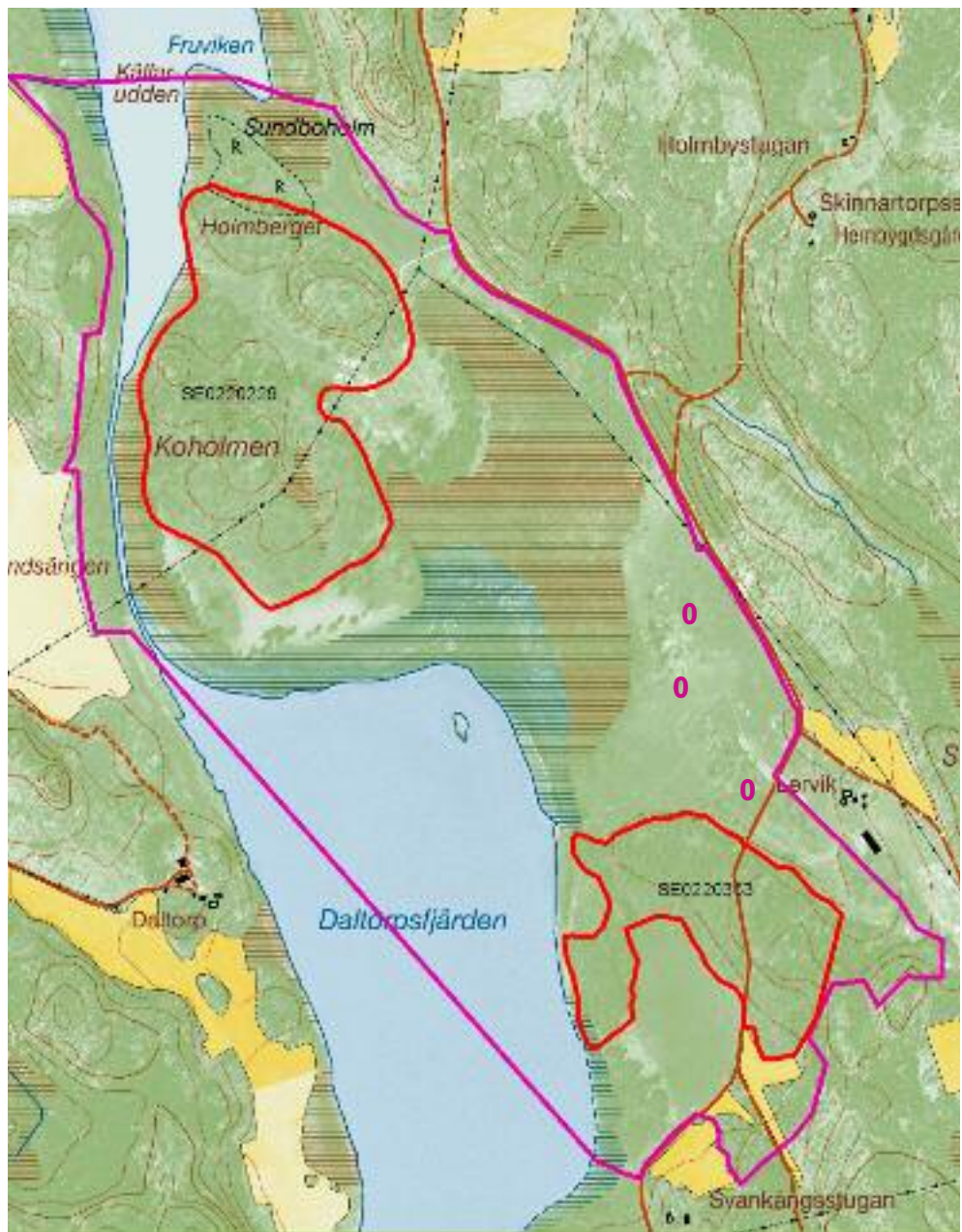
Mindre hackspett

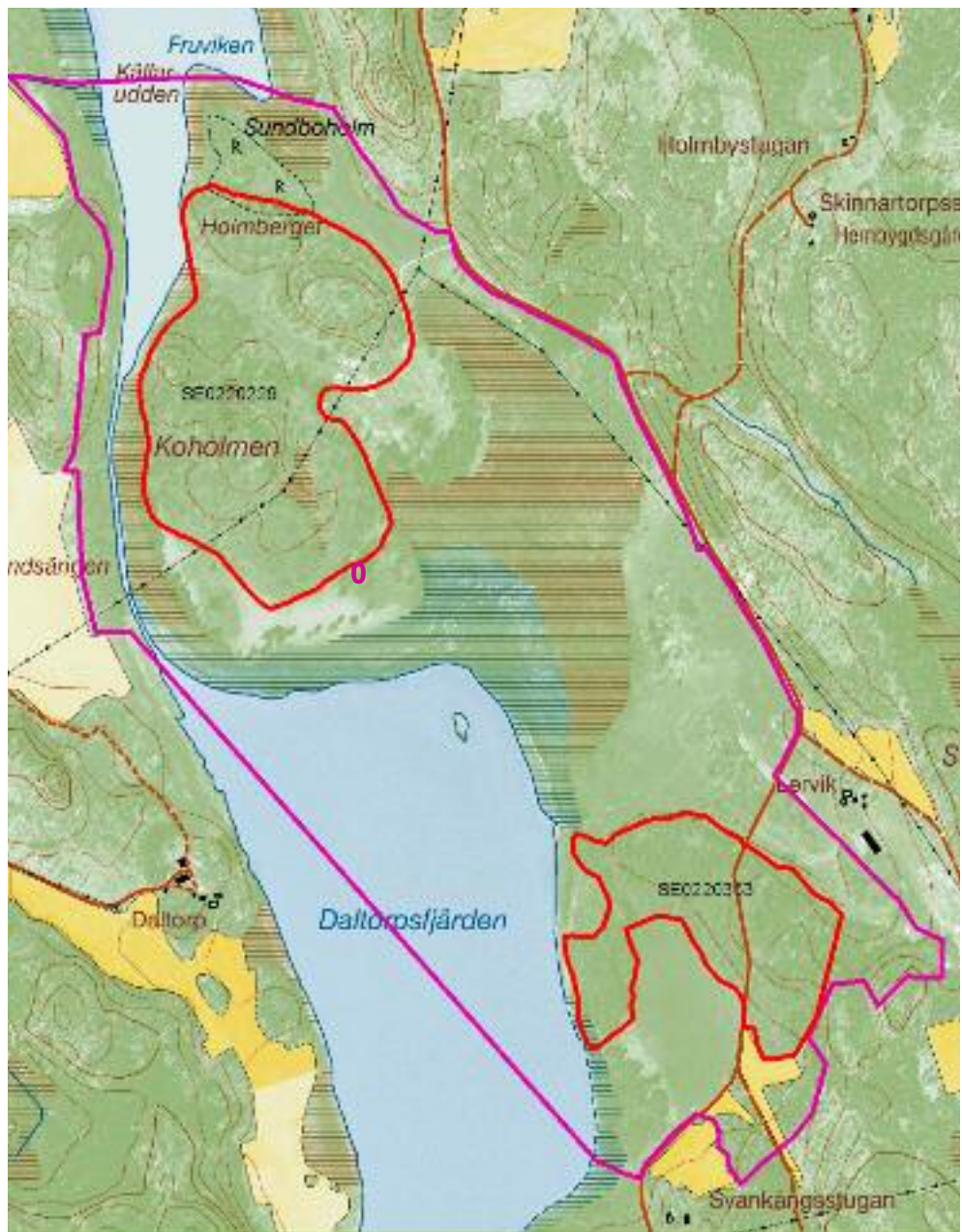
Härmsångare

Törnskata

Hämpling

Tack

Ett stort Tack till Jonny Werdin för bidrag med bilder till denna sammanställning.

*Ekskogen bakom den betade ängen i södra delen av området.
Foto Jan Gustafsson*

Inventering och sammanställning utförd av Jan Gustafsson under 2010.